

İbrahim Dođan TAKAVUT

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Milletlerarası Özel Hukuk Ana Bilim Dalı
Araştırma Görevlisi

**MİLLETLERARASI TİCARİ TAHKİMDE
DOĞRUDAN UYGULANAN KURALLAR**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

MİLLETLERARASI TİCARİ TAHKİM YARGILAMASINDA İRADE SERBESTİSİ VE SINIRLARI

I. İrade Serbestisi Kavramı.....	7
II. İrade Serbestisinin Milletlerarası Ticari Tahkim Yargılamasına Yansıması	12
A. Genel Bilgi	12
B. Tahkim Sözleşmesinin Geçerliliğine Uygulanacak Hukukun Belirlenmesinde İrade Serbestisi	15
C. Tahkim Yargılamasında Usule Uygulanacak Hukukun Belirlenmesinde İrade Serbestisi.....	17
D. Tahkim Yargılamasında Uyuşmazlığın Esasına Uygulanacak Hukukun Belirlenmesinde İrade Serbestisi	18

III. Milletlerarası Ticari Tahkim Yargılamasında İrade Serbestisinin Sınırları	24
A. Kamu Düzeni ve Doğrudan Uygulanan Kurallar	24
B. Kamu Düzeni ile Doğrudan Uygulanan Kurallar Arasındaki Farklar	26

İkinci Bölüm

**MİLLETLERARASI TİCARİ TAHKİMDE
DOĞRUDAN UYGULANAN KURALLARIN
NİTELİK VE ETKİLERİ**

I. Doğrudan Uygulanan Kural Kavramı	31
II. Doğrudan Uygulanan Kuralların Tahkim Yargılamasında Tespiti	43
A. Genel Bilgi	43
B. Doğrudan Uygulanan Kuralların Düzenleyen Kurumlara Göre Tespiti	45
C. Doğrudan Uygulanan Kuralların Amaçlarına Göre Tespiti	48
D. Doğrudan Uygulanan Kuralların Kapsamlarına Göre Tespiti	51
E. Doğrudan Uygulanan Kuralların Etkilerine Göre Tespiti	53
III. Doğrudan Uygulanan Kuralların Tahkime İlişkin Teoriler ile Değerlendirilmesi	54
IV. Doğrudan Uygulanan Kuralların Tahkim Yargılamasında Yarattığı Tereddütler	58
V. Doğrudan Uygulanan Kuralların Tahkim Yargılamasında Değerlendirilme Gerekliği	62
VI. Hakemlerin Doğrudan Uygulanan Kuralları Uygulama Yetki ve Yükümlülükleri	67
A. Genel Bilgi	67

B. Hakimlerin Doğrudan Uygulanan Kuralları Uygulama Yetki ve Yükümlülükleri.....	68
C. Doğrudan Uygulanan Kuralların Uygulanmasında Hakemlerin Hakimlerden Farkları	70
VII. Doğrudan Uygulanan Kuralların Tahkim Yargılamasına Etkisi	76
A. Genel Bilgi	76
B. Doğrudan Uygulanan Kuralların Tahkime Elverişliliğe Etkisi.....	76
1. Doğrudan Uygulanan Kurallar ve Tahkime Elverişlilik	76
2. Tahkime Elverişliliğin Belirlenmesi	80
3. Tahkime Elverişliliğe Karar Verecek Mercii.....	83
4. Tahkime Elverişliliğin Uygulamada Değerlendirilmesi ...	84
a. ABD Hukukunda	84
b. Kıta Avrupası Hukukunda.....	88
c. Türk Hukukunda.....	90
C. Doğrudan Uygulanan Kuralların Tahkim Yargılamasının Usul ve Esasına Etkisi	95
VIII. Doğrudan Uygulanan Kuralların Hakem Kararlarının İptal veya Tanıma Tenfiz Davasına Etkisi	96

Üçüncü Bölüm

MİLLETLERARASI TİCARİ TAHKİM YARGILAMASINDA DOĞRUDAN UYGULANAN KURALLARIN UYGULANMASI

I. Genel Bilgi	107
II. Tahkim Sözleşmesinin Geçerliliğine Etki Eden Doğrudan Uygulanan Kuralların Uygulanması.....	114
III. Tahkim Yargılamasının Usulüne Etki Eden Doğrudan Uygulanan Kuralların Uygulanması.....	117

IV. Tahkim Yargılamasının Esasına Etki Eden Doğrudan Uygulanan Kuralların Uygulanması.....	124
A. Lex Contractustan Gelen Doğrudan Uygulanan Kuralların Uygulanması.....	124
1. Genel Bilgi	124
2. Lex Contractusun Taraflarca Seçilmesi Halinde Doğrudan Uygulanan Kuralların Uygulanması	124
a. Genel Bilgi	124
b. Doğrudan Uygulanan Kurallar Hakkında Taraflar Ayrıca Talepte Bulunmazlarsa	125
(1) Kuralların Uygulanmalarının Zorunlu Olduğunun Kabul Edilmesi	125
(2) Kuralların Uygulanmalarının Zorunlu Olmadığının Kabul Edilmesi.....	129
(a) Genel Bilgi	129
(b) Kuralların Uygulanmasına Seçilen Hukuka Göre Karar Verilmesi	131
(c) Kuralların Uygulanmasına Kuralların Teste Tabi Tutularak Karar Verilmesi.....	132
c. Doğrudan Uygulanan Kurallar Hakkında Taraflar Ayrıca Talepte Bulunurlarsa.....	133
(1) Taraflar Kuralların Uygulanmasını Talep Ederlerse.....	133
(2) Taraflar Kuralların Uygulanmamasını Talep Ederlerse.....	134
(a) Genel Bilgi	134
(b) Kuralların Uygulanmamasına Yönelik Talebi Geçerli Kabul Eden Görüş.....	135
(c) Kuralların Uygulanmamasına Yönelik Talebi Geçersiz Kabul Eden Görüş	137
(d) Kuralların Uygulanmamasına Yönelik Talebin Hakemlerce Değerlendirilmesi Gerekliğini Kabul Eden Görüş	140
(i) Genel Bilgi	140

(ii) Hakemlerin Kuralın veya Tarafların Amacına Göre Değerlendirme Yapması	140
(iii) Hakemlerin Hükümün Sonucuna Göre Değerlendirme Yapması	143
(iv) Hakemlerin Kuralın Uyuşmazlık ile Bağına Göre Değerlendirme Yapması	143
(3) Kuralların Uygulanması veya Uygulanmamasına İlişkin Talebin Kimin Tarafından ve Ne Zaman İstenebileceği	144
3. Lex Contractusun Hakemlerce Belirlenmesi Halinde Doğrudan Uygulanan Kuralların Uygulanması	145
4. Doğrudan Uygulanan Kuralların Mücbir Sebep Olarak Uygulanmaları	148
B. Lex Contractus Harici Doğrudan Uygulanan Kuralların / Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kurallarının Uygulanması	153
1. Genel Bilgi	153
2. Üçüncü Devletin Doğrudan Kurallarının Uygulanması Hakkındaki Görüşler	156
a. Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kuralları Uygulanmamalıdır	156
b. Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kurallarına Etki Tanınmalıdır	159
c. Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kuralları Uygulanmalıdır	160
(1) Kuralların Uygulanmasına İlişkin Sebepler	160
(2) Kuralların Tanınıp Tenfiz Edilebilir Bir Karar Elde Edilebilmesi İçin Uygulanması	166
3. Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kurallarının Uygulanması	175
a. Uygulanması Genel Kabul Gören Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kuralları	175
b. Değerlendirilmeye Tabi Tutulması Gereken Üçüncü Devletin Doğrudan Uygulanan Kuralları	184

(1) Genel Bilgi	184
(2) Özel Baę Testi	189
(a) Genel Bilgi	189
(b) Sıkı Baę.....	191
(c) Doğrudan Uygulanan Kural Nitelięi	198
(d) Kuralın Uygulanma Gereklilięi	200
(3) Tarafların Meşru Beklentileri Testi.....	204
V. Doğrudan Uygulanan Kuralların Uygulanma Zamanı	208
A. Genel Bilgi	208
B. Kurallar Taraflarca İleri Sürülmelidir.....	210
C. Kurallar Re’sen Deęerlendirilmelidir.....	211
VI. Doğrudan Uygulanan Kuralların Çatışması	215
SONUÇ	217
KAYNAKÇA	225